

**ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОСИН МОЛОДІЖНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «МОЛОДА ГВАРДІЯ»
З ПАРТІЄЮ «ЄДИНА РОСІЯ» ТА В ЦІЛОМУ З ВЛАДОЮ РОСІЇ
У 2005 – 2012 РОКАХ**

Стаття висвітлює певні аспекти діяльності молодіжної організації «Молода гвардія», а також особливості відносин між організацією та владою в Росії в зазначений період.

Ключеві слова: молодіжна організація, про владні організації, молодіжна політика, політична боротьба, політичні акції, пікет, мітинг, політичний курс, статут, політична програма.

Статья освещает определённые аспекты деятельности молодёжной организации «Молодая гвардия», а также особенности отношений между организацией и властью в России в указанный период.

Ключевые слова: молодёжная организация, организации власти, молодёжная политика, политическая борьба, политические акции, пикет, митинг, политический курс, устав, политическая программа.

The article sheds light on the definite aspects of the "Young guard" youth organisation's activities, and also on the peculiarities between the Organisation and Russian authorities at the indicated period of time

Key words: youth organization, organizations of power, youth policy, political fight, political actions, picket, mass meeting, political course, regulation, political program.

Постановка проблеми. У сучасній Росії нараховується більше 20 тис. молодіжних організацій, рухів та течій, які займаються різноманітними питаннями та вирішують повсякденні проблемами сучасної молоді. Серед такого спектру молодіжних об'єднань виокремлюється група, яка активно займається політикою. Такі молодіжні течії отримали назву – «політичні молодіжні організації». Кожна з організацій має свою програму, свій статут, свої завдання тощо. З моменту посилення впливу заходу на сусідні країни та проведення в них так званих «кольорових революцій», в Росії спостерігається активізація у створенні та діяльності молодіжних організацій. Підвищену увагу до молоді спрямовують і опозиція, і влада, тому у 2005 році партія влади «Єдина Росія» реорганізує своє молодіжне крило «Молодіжна єдність» і створює на його базі нову молодіжну організацію «Молода гвардія».

Молодіжна організація «Молода гвардія» офіційно належить до партії влади Росії і спрямовує свою роботу з дотриманням ідеології та політичної лінії партії. Але, окрім офіційного молодіжного відділення партії «Єдина Росія», нараховують ще з десятків молодіжних організацій та течій, котрі підтримують владу та є залежними від неї. Тому виникає питання, яку роль виконує саме молодіжна організація «Молода гвардія», яке місце займає в молодіжній політиці Кремля, які виконує функції та на скільки вона є самостійна в прийнятті рішень та діяльності. Чи має організація неофіційну підтримку з боку держави, чи виконує організація свої програмні засади викладені у статуті, або є виключно політичним проектом влади для створення певної безпеки існуючого режиму. Чи мають молоді члени організації можливість політичного зростання та побудови кар'єри і які для цього створені механізми та програми.

Аналіз актуальних досліджень. Проведений аналіз праць з даної проблеми виявив, що дана тематика не має широкого спектру інформації у історичних працях, здебільшого це політологічні роботи. Відсутні роботи узагальнюючого характеру. Перевага у розробці теми належить російським дослідникам та політологам. В цілому роботи з теми можна поділити на дві групи: політологічні та історичні праці.

Найбільший спектр праць належить до політологічних досліджень, серед яких потрібно виділити роботи Кашина О. [4], Коновалова О., Косенко А. [5], Барабанова І. [1]. В працях цих політологів та журналістів висвітлюється особливості діяльності молодіжних організацій в цілому та «Молода гвардія» зокрема. В своїх публікаціях автори

намагаються проводити власні розслідування. Опираючись на факти та документи, вони намагаються підвищити достовірність, а разом з тим і цікавість до своїх праць.

Серед історичних праць треба зазначити роботу Станової Т. «Молодёжные организации в современной России»[11], в якій проведено ґрунтовний аналіз найбільш значимих молодіжних течій Росії, запропонована авторська система координат для класифікації течій за декількома критеріями. Також велике значення у розробці теми належить роботі Лоскутової Е. «Юная политика. История молодежных политических организаций современной России»[7], в цій праці детально та послідовно розглянута історія молодіжних політичних течій сучасної Росії, висвітлені особливості співпраці «Молодої гвардії» з владою та іншими організаціями, а також основні напрямки діяльності організації. Також уваги заслуговують праці Коргунюк Ю.Г. [6], Соколова В.І. [9], в яких роль і значення молодіжних течій в сучасній Росії розглядаються з історичної точки зору.

Мета роботи. З'ясувати ступінь залежності молодіжної організації «Молода гвардія» від партії «Єдина Росія» зокрема, та влади взагалі, а також висвітлити особливості їх відносин.

Виклад основного матеріалу. Для з'ясування визначених питань та проблем слід розглянути певні напрямки співпраці між «Молодою гвардією» та «Єдиною Росією». Розглянути особливості співпраці представників партії та молодих активістів, особливості ідеологічних засад партії та організації, особливості фінансування організації, а також напрями та засоби політичної діяльності.

Всеросійська громадська організація «Молода гвардія» – одна з найбільш ярих прибічників політики Уряду РФ (2005 – 2012). Дана організація була створена в 2005 р. на базі Загальноросійської громадської організації «Молодіжна єдність», яка продовжила її роботу, але вже в оновленому вигляді. Лідерами і керівниками організації в різний час були члени «Єдиної Росії», а також чиновники і депутати від цієї партії. Координатор молодіжної політики ЕР Андрій Турчак, депутат Державної думи РФ третього і четвертого скликань Олександра Буратаєва та інші. Таким чином, організація знаходилась під контролем представників провладної партії Росії. Цей факт засвідчує юридичну та фактичну залежність організації від влади. [7, с.126]

Відповідно до статті 1.3. статуту «Молодої гвардії», дана організація підтримує ідеї Всеросійської політичної партії «Єдина Росія». Також відповідно до статті 2.2. – ставить перед собою завдання здійснення співпраці з державними і недержавними структурами в справі реалізації статутних цілей. [12]

Особливим аспектом в діяльності будь-якої громадської організації є її фінансування. У статті 8.2. статуту організації прописано що: «Майно і кошти організації формуються на основі добровільних вступних і членських внесків, пожертвувань, доходів від заходів, що проводяться, підприємницькою та інших видів діяльності, не заборонених для громадських об'єднань чинним законодавством». [12]

З цього виходить, що організація знаходиться на самозабезпеченні, але ось суми, які потрібні для утримання організації і проведення заходів, громадського розголосу не мають. Питання виникають і до самих членських внесків і їх суми, а у зв'язку з цим і питання що до реальних джерел фінансування організації.

«Молода гвардія» неодноразово брала участь у грантах та програмах, які фінансувалися з різноманітних джерел, державного та приватного походження. У 2006, 2007 роках за ініціативою «Єдиної Росії» та «Молодої гвардії» проводилася широкомасштабна акція по залученню молодих людей до політики, для цього був розроблений проект «Політзавод». Метою цього заходу було виявлення найбільш талановитих молодих людей, і надання їм місць в партійних списках, на виборах в регіональні ради і Держдуму. Фінансування проекту взяла на себе «Єдина Росія». Оскільки цей проект був виключно партійний і створювався без держави і державного фінансування, то і всі витрати мали відбуватися за рахунок виключно організаторів

проекту. Цей проект мав приватний політичний характер, тому держава не мала права приймати участь у даному проекті, а тим паче фінансувати його. Але у 2007 році виникло багато питань, що до надання владою Москви безкоштовних місць під рекламу проекту, та те, що реклама цього проекту була прямою агітацією за партію влади, ще до початку офіційного старту передвиборної кампанії. У зв'язку з цим, головна тема для обговорення цього проекту полягала не в тому, що саме обіцяли молоді, а в інших, менш помітних деталях. Першим на ці деталі звернув увагу депутат Московської міської думи Сергій Мітрохін, що направив на ім'я мера Москви Юрія Лужкова запит про те, наскільки відповідає реклама «Політзаводу» забороні на розміщення агітматеріалів політичних партій в період до офіційного старту передвиборної кампанії. Митрохіну відповіла перший заступник мера в уряді Москви Людмила Швецова, яка пояснила депутатові, що реклама «Політзаводу» не має ніякого відношення ні до «Єдиної Росії», ні взагалі до політики. За інформацією представника мерії, білборди були розміщені на правах соціальної реклами, тобто безкоштовно. Символіка «Молодої гвардії» на цих рекламних площах була розміщена для того, щоб проінформувати населення про того, хто є автором ідеї «Політзаводу». На білбордах поряд з величезним логотипом «Молодої гвардії» дрібними буквами було вказано, що цій організації належить авторство ідеї конкурсу. Іншими словами, реклама «Молодої гвардії» формально не є рекламою цієї організації, і московська влада не бачить нічого поганого в тому, щоб за свій рахунок рекламувати «Політзавод».[4]

Історія з агітацією «Політзаводу» підкреслює існування неофіційної фінансової підтримки, як від «Єдиної Росії», так і завуальовану фінансову підтримку з боку держави (надання безкоштовних місць під агітаційний матеріал організації). Враховуючи, що місця відведені під вуличну рекламу в Москві коштують дуже дорого, організація заощадила значні суми власних коштів, а бюджет Москви, навпаки не до отримав коштів, які вони могли отримати, якби організація розраховувалась за ці місця грошами. Це є черговим підтвердженням невід'ємної приналежності цієї організації до влади.

Розглядаючи відношення «Молодої гвардії» і «Єдиної Росії» в питаннях єдності політичних поглядів слід зазначити, що молоді активісти в цілому підтримують владу в усіх її діях, але в деяких випадках мають і свою позицію. У лютому 2006 р. активісти організації «Молода гвардія» виступили з вимогою відставки губернатора Пермського краю Олега Чиркунова. Цей випадок скоріше говорить не про розбіжність молодих активістів з кадровою політикою Кремля, а про можливість застосування молоді для внутрішньопартійної боротьби і оперативного реагування у разі відхилення регіональних лідерів від «лінії партії». В решті відставка не відбулась, Олег Чиркунов пробув на цій посаді до 2012 року. [11, с.3]

Випадок з губернатором Пермського краю є підтвердженням тези про виконання «молодогвардійцями» ролі внутріпартійного «спецназу». Як повідомляла в 2006 році російська газета «Коммерсант», керівництво «Молодої гвардії» поставило перед її активістами амбітне і масштабне завдання – виявляти корупціонерів серед регіональних чиновників і політиків, у тому числі і тих, що належать до лав «Єдиної Росії». Таким чином, «молодогвардійці повинні займатися, не боротьбою з «помаранчевою» опозицією, як інший молодіжний рух – «Наши», а ініціювати кадрові чистки в рядах самої партії влади». [5]

Не одноразово організація виступала на різноманітних демонстраціях, мітингах на підтримку влади та її політичного курсу. В деяких випадках молоді активісти переходили до застосування сили, вступаючи таким чином в сутички з опозицією. Так, 20 серпня 2007 р. 20 активістів «Молодої гвардії» пікетували будівлю ЦК КПРФ. Пікет був спрямований проти комуністичної партії Росії та її символіки. Під час пікету на захист комуністичної партії виступили молоді активісти «Союзу комуністичної молоді» (СКМ) та активісти «Авангарду комуністичної молоді» (АКМ), в наслідок чого пікет переріс у масові зіткнення з застосуванням фізичної сили. Після втручання міліції частина комуністів були

заарештована, а інша частина сховалась в будівлі ЦК КПРФ і знаходилась в осаді правоохоронних органів протягом шістнадцяти годин. Що до активістів «Молодої гвардії», то вони були вільними і не затримувались. Таке відношення з боку правоохоронних органів, в деякій мірі, підкреслює привілейоване становище «Молодої гвардії» порівняно з іншими організаціями.[7,с.129]

Окрім внутрішньополітичних питань, активісти «Молодої гвардії» приймали активну участь у зовнішній політиці Росії, співробітничали з молодіжними течіями інших країн (здебільшого направлених проти політики США та НАТО). 3 квітня 2008 р. в Москві на Калужській площі активісти «Молодої гвардії» спільно з іншими про владними силами провели акцію проти можливого вступу в НАТО Грузії та України. [7,с.132].

Підводячи підсумки, треба відмітити, що молодіжна організація «Молода гвардія» – це організація яка цілковито належить владі, і юридично, і фактично є молодіжним сателітом партії «Єдина Росія». Існуюча система ієрархічного устрою організації є лише формальністю, рішення, які приймають члени організації координуються керівниками апарату партії «Єдина Росія» та Уряду Російської Федерації, підтвердженням цього є наявність у керівних органах організації членів партії «Єдина Росія», а також представників державного апарату влади. Важливим аспектом є фінансування організації. Офіційно фінансова основа організації базується на внесках її членів та фінансових вливань меценатів. Але окрім цих джерел фінансування існують і інші, у тому числі і державні джерела. Це ще один факт який демонструє особливий стан організації в системі молодіжної політики Росії, авжеж важко собі уявити, що таку фінансову підтримку з боку держави отримували б опозиційні рухи, але ж з точки зору закону, всі організації мають рівні можливості та права. Окрім цього, ідеологічні засади організації цілковито відповідають засадам партії «Єдина Росія». А всі публічні акції які проводили «молодогвардійці» були направлені виключно на підтримку політичного курсу влади.

Треба також відмітити, що «Молода гвардія», не є радикальною силою і в відкритих скандальних та протизаконних акціях помічена не була. Організація не демонструє націоналістичної або релігійної нетерпимості, не пропагує шовінізм, або нацизм. Оскільки «Молода гвардія» – це офіційне крило партії влади, то такі погляди на пряму демонстрували би позицію влади, що до національного та релігійного питання в державі. А це не можливо собі уявити в такій багатонаціональній та багатоконфесійній державі як Росія. Для таких закликів у влади існують організації, які офіційно їй не належать. В цілому «Молода гвардія», серед всіх молодіжних течій підтримуючих владу, є найбільш лояльною по відношенню до керівництва держави, але в той же час найбільш залежною від неї. Існування «Молодої гвардії» необхідне владі для реалізації своїх офіційних молодіжних проєктів, для створення «декорації» успішної молодіжної політики. А створювана можливість побудови молодими людьми політичної кар'єри в рамках організації, сприяє зростанню чисельності членів організації, а разом з тим і кількість голосів у партії влади на виборах до Держдуми РФ.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барабанов И. Перепрошивка сети // Коммерсантъ, №7 (5038) (17.01.2013) [Электронный ресурс]: <http://www.kommersant.ru/doc/2106191>
2. Борисов Н.А. Молодежные организации российских политических партий: эффективность использования «молодежного ресурса» в политике // Вестник Пермского государственного университета. Серия «Политология». – 2008. - №1(3).- С.17-27.
3. Карпенко О.М., Даманов И.А. Молодежь в современном политическом процессе в России. М.: СГУ, 2006. - 560 с.
4. Кашин О. Молодо-зелено. За ожесточенными разборками младших партийцев усматриваются вполне отчетливые политинтересы старших // Независимая газета, 2 октября 2007 [Электронный ресурс]: <http://www.ng.ru>
5. Коновалов А., Козенко А. «Молодая гвардия» возьмется за старую // «Коммерсантъ», №154 (3485), 22.08.2006 [Электронный ресурс]: <http://kommersant.ru/doc/699404>
6. Коргунюк Ю.Г. Молодёжные организации политических партий России после декабря 2003 г.
7. Лоскутова Е. Юная политика. История молодёжных политических организаций современной России. – М.:Центр «Панорама», 2008. – 424 с.

8. «Молодая гвардия» [Электронный ресурс]: <http://www.molgvardia.ru/>
9. Соколов В.И. История молодежного движения России (СССР) со второй половины XIX до XXI века.
10. Сорокин О. Особенности формирования политического сознания современной российской молодежи // Власть. 2007. - № 8. - С. 48-52.
11. Становая Т. Молодёжные организации в современной России. [Электронный ресурс]: <http://www.gumer.info> (23.06.2011)
12. Устав Всероссийской общественной организации «Молодая Гвардия Единой России». [Электронный ресурс]: <http://mger2020.ru/content/2012/05/23/34022>